

nema, kui rataid teiste teeksid. Raha-ahnus on mõnda hääd maa-ilmas ära keelnud, ütlen siin teist ja kümme- korda. Pisukest ue töö õpimise waewa ei paneks kül ke- dagi raskest, kui ta teaks, et ued ümmargused ratad en- dist kasu saaksid tooma. Ja wiimaks: mida rumalamaks kuskil rahwas jääb, seda paremat lüpsilehma leidwad need, kes igapäätw sest rumalusest piima ja koort endale oskawad lüpsata. Tuisula pimedad lüpsilehmad olid Tõõpla küla ammetmehi kõigeparemaist' nuumanud!

Wõderal maal käinud mees tunnistas awalikult oma lugu, kuda ta ise tül aega wana kütke kammitsas käinud ja teiste kombel mitu aastat nurgeliste ratastega sõitnud, enne kui teiste targemate juhutamise läbi paremale teele jõudis. Ühe Põhjala mehe käest oli ta rata-puu paenu- tamist õpinud, kus rahwas juba ammust aeast ümmar- gusi rataid walmistas ja pruukis.

Kuida ue wantri ehitaja etearwanud, nõnda sündis lugu, ehk kül kõik palju kenamal ja ülemal kombel, kui tema lühike aru jõudnud mõelda. Tuisula targad ja meistrid hakasid nüüd hullul kombel mõllama, üks pil- kas, teine laitis, kolmas sõimas, aga kõik laulsid ühest suust tänu ausa jaama-isandele, kes nende maakonda niisuguse wiletsuse eest hoidnud. „Zah, meie tunneme, sina oled meie sõber!“ lauldi igalt poolt neljaealega jaama-isandale wasta, „sina oled ümmarguse rataste wasta seisnud ja meid nende eest hoidnud; sest märka- me sinu põhjatu armastust meie waeste Tuisulaste wasta. Sinu kõrge eeskuju järel tahame ennast täna- sest pääwast Tuisulandi rahwaks ristida“ ja nõnda edasi. Kui kedagi mõistlikuma nende hullamise jampsi

ei läinud sõitlema, puges wiimaks mõni kon mudast mätale ja hakas krooksuma, et kõik laululinnud metsast ärapeletas. „Krooks, krooks! ärge rifuge meie nurge- lisi rataid! Krooks, krooks! ärge kahandage meie püksi- reisi! Krooks, krooks! ärge kistuge meie adrade küllest tuulesahka maha, ega siduge sahad teiste! Krooks, krooks! ärge rituge meie kaheraudseid tera-riiõtu!“ Nõnda krooksusid konnad hommikust õhtuni. Mõistliku- mad, ehk neid kül wäga pisut oli, pidasid oma kõrwad finni, sest et alaline krooksumine neile pääwalu tegi.

Postiwanker ei olnud tül aega palju muud weda- nud, kui ümmarguse rataste laitjaid, kunni neid nii pak- sult senna jõudis, et enam wõimalik ei olnud, seda karja kaasarwõtta. Siiski oli weel wiimaks üks pika loriga sõgesilm wantri kannul aset leidnud, kus ta mõne tofina õlekubusi pekksis, kust arwast üks sidur iwake wäljaka- gas. Aga idj ei leitud ial nende iwade seest. Et rumala- mad kobe tema tarkuse ete, kui Israeli rahwas kuldwa- sika kuju ete, mahalangeks, sellepärast liskas ta mõned sõnad Walgela, Mustela ja Põhjala rahwa keelest oma lori sekka, kül teades, et seda rumalus kõige targemaks peab, kellest ta ühtegi ei mõista. — Nõnda ütles ta: „Meie wantrite ratad peaksid kül loodudkombel natuke ümmargusemad olema, kui neid seie saadik tehti; aga ei mite nõnda ümmarguseks tehtud, kuda ue wantri ehi- taja on näitnud. Meie ratastel ei sünni mite kolm põi- da, waid tuleb wiis põida teha, ehk kül need wiis põida kellegi muu silma ei paista, kui sündinud Tuisulasele. Pikemalt: pane naisterahwa seelikule kümme ehk wiis- kümmend tüki sisse, siski ei saa sest muud, kui üks seelik.“